

V účtovníctve sa:

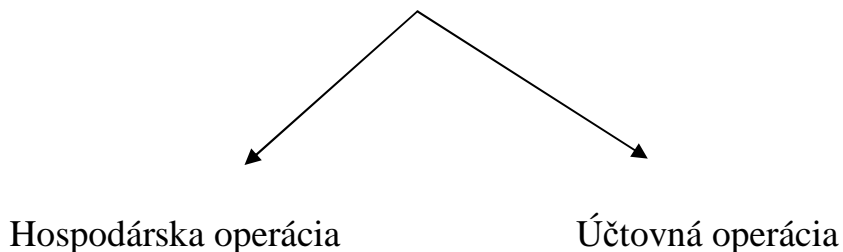
1. Zisťuje a eviduje stav majetku a zdrojov majetku
2. Sleduje pohyb a zmeny majetku a zdrojov majetku

Typy hospodárskych operácií

Hospodárska operácia – každý jav, ktorý spôsobuje zmenu v **aktívach** alebo **pasívach** účtovnej jednotky.

Ak hospodárska operácia spĺňa podmienky zaúčtovania stáva sa účtovným prípadom.

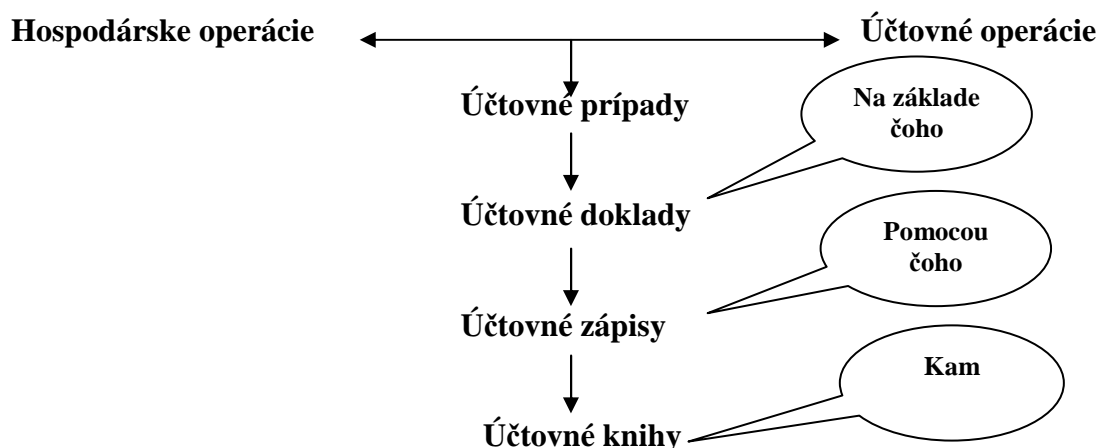
Účtovný prípad – je skutočnosť, ktorá je predmetom účtovníctva a o ktorej sa účtuje.

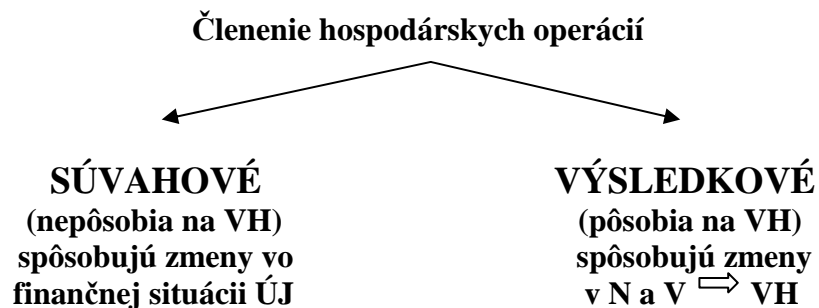
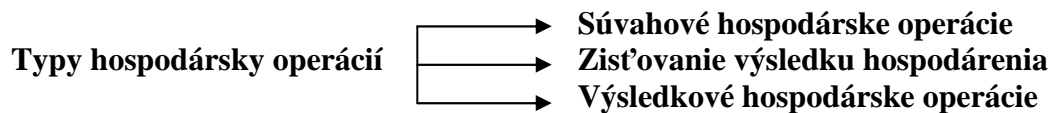

Účtovná operácia – účtovný prípad vyplývajúci z techniky účtovania (oprava účtovného prípadu, otváranie a uzatváranie účtovných kníh,...).

Účtovné prípady sa pri vzniku zachytávajú na základe **účtovných dokladov**, prostredníctvom **účtovných zápisov**.

Účtovný zápis – účtovanie účtovných prípadov v účtovných knihách.

Súvahové hospodárske operácie

4 základné typy hospodárskych operácií súvahových

každá z nich sa týka vždy 2 súvahových položiek

Začiatková súvaha spoločnosti ALFA k 1. 1. 2004

A	Súvaha 1. 1. 2004		P
Materiál na sklade	140 000	Základné imanie	200 000
Odberatelia	60 000	Dodávatelia	50 000
Pokladnica	20 000	Zamestnanci	14 000
Bankový účet	114 000	Bankový úver	70 000
Spolu	334 000 =====	Spolu	334 000 =====

Materiál na sklade	170 000	Dodávateľa	80 000
	364 000		364 000

		Dodávateľa	30 000
Bankový účet	64 000		
	314 000		314 000

Pokladnica	10 000		
Bankový účet	74 000		
	314 000		314 000

Dodávateľa	0
Bankový úver	100 000

Zhrnutie súvahových hospodárskych operácií:

A	Súvaha k	P
1.	+ a	+ p
2.	- a	- p
3.	- a + a	
4.		- p + p

Záver:

1. Každá hospodárska operácia vplýva **súčasne** na 2 súvahové položky
 $\Rightarrow$ **podvojnosc'** $\Rightarrow$ podvojn $\acute{e}$ $\acute{u}$ ctovn $\acute{i}$ tvo
2. Po ka $\acute{z}$ dej hospod $\acute{a}$ rskej oper $\acute{a}$ cii sa **A = P**, tj. M = VI+z $\acute{a}$ v $\acute{a}$ zky
3. $\acute{Z}$ iadna s hospod $\acute{a}$ rskych oper $\acute{a}$ cii neovplyvnila **v $\acute{y}$ sledok hospod $\acute{a}$ renia**
 $\acute{U}$ J.

Zisťovanie výsledku hospodárenia

1. Porovnaním majetku a zdrojov majetku za účtovné obdobie
2. Porovnaním nákladov a výnosov za účtovné obdobie

Zisťovanie VH porovnaním majetku a zdrojov majetku za účtovné obdobie

K 31.12. mala účtovná jednotka nasledovný majetok a zdroje majetku zistené inventarizáciou:

Majetok:	1. Materiál na sklade	150 000,-
	2. Odberatelia	120 000,-
	3. Pokladnica	10 000,-
	4. Bankový účet	74 000,-
	Spolu:	354 000,-

Zdroje M:	1. Základné imanie	200 000,-
	2. Dodávatelia	25 000,-
	3. Bankový úver	100 000,-
	Spolu:	325 000,-

ak $A > P$ $\implies$ ZISK
 $A < P$ $\implies$ STRATA (rozdiel majetku a zdrojov majetku = VH)

Zdroje M:	1. Základné imanie	200 000,-
	2. VH (zisk)	+29 000,-
	3. Dodávatelia	25 000,-
	4. Bankový úver	100 000,-
	Spolu:	354 000,-

- VH sa zistí porovnaním VI na konci a začiatku účtovného obdobia. Ak je VI na konci účtovného obdobia vyššie ako VI na začiatku účtovného obdobia $\implies$ zvýšila sa majetková podstata podniku $\implies$ VH je zisk (a naopak).

Zisťovanie VH porovnaním nákladov a výnosov za účtovné obdobie

VÝKAZ ZISKOV A STRÁT /VÝSLEDOVKA/

Náklady	VZaS od.... do.....		Výnosy
n1	xx	v1	xx
n2	xx	v2	xx
.	.	.	.
.	.	.	.
Náklady spolu	xx	Výnosy spolu	xx
	=====		=====
Zisk	xx	Strata	xx

ak $V > N \Rightarrow$ ZISK
 $V < N \Rightarrow$ STRATA (vykázaním zisku alebo straty sa strany VZaS vyrovnajú)

Výsledok hospodárenia vykazaný v SÚVAHE = výsledok hospodárenia vykazaný vo VÝKAZE ZISKOV A STRÁT

A	Súvaha k		P	N	VZaS od-do		V
a1	xx	p1	xx	n1	xx	v1	xx
a2	xx	p2	xx	n2	xx	v2	xx
a3	xx	p3	xx	n3	xx	v3	xx
.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.
		ZISK (+)		ZISK (+)			STRATA (+)
		STRATA (-)					
Spolu	≠	Spolu		Spolu	≠	Spolu	

$$A = P$$

$$\begin{aligned} \text{Náklady+zisk} &= \text{Výnosy} \\ \text{Náklady} &= \text{Výnosy+strata} \end{aligned}$$

Vznik nákladu spôsobuje zníženie majetku alebo vznik záväzku

Vznik výnosu spôsobuje zvýšenie majetku alebo zníženie záväzku
Výsledkové hospodárske operácie

4 základné typy hospodárskych operácií výsledkových

každá z nich sa týka vždy 1 súvahovej položky a 1 výsledkovej položky

Súvaha spoločnosti ALFA po 4. hosp. operácii

A	Súvaha po 4. hosp. operácii		P
Materiál na sklade	170 000	Základné imanie	200 000
Odberatelia	60 000	Dodávatelia	0
Pokladnica	10 000	Zamestnanci	14 000
Bankový účet	74 000	Bankový úver	100 000
Spolu	314 000 =====	Spolu	314 000 =====

5. TYP hospodárskej operácie: + **n**
 - **a**

ÚJ zo skladu vydala a při výrobe spotrebovala materiál za 20 000,-Sk.

Účtovné doklady: skladová výdajka o prevzatí materiálu do spotreby (VYD)

A		Súvaha po 5. HO		P		N		VZaS po 5. HO		V	
mat.na sklade	150 000,-	zákl.imanie	200 000,-	HV (strata)	- 20 000,-	spotr.mat.	20 000,-				
(170 000 – 20 000)											
odberatelia	60 000,-			zamestnanci	14 000,-	Náklady	20 000,-	Výnosy		0,-	
pokladnica	10 000,-			bank.úver	100 000,-			Strata		+ 20 000,-	
bank.účet.	74 000,-										
Spolu A	294 000,- =====	Spolu P	294 000,- =====			Spolu	20 000,- =====	Spolu		20 000,- =====	

6. TYP hospodárskej operácie:

+ n + p

ÚJ prijala faktúru od dodávateľa za spotrebovanú el. energiu 25 000,-Sk.

Účtovné doklady: faktúra od dodávateľa (FAD)

A		Súvaha po 6. HO		P		N		VZaS po 6.HO		V	
mat.na sklade	150 000,-	zákl.imanie	200 000,-	spotr.mat.	20 000,-	spotr.mat.	20 000,-	spotr.energ.	25 000,-		
odberatelia	60 000,-	HV (strata)	- 45 000,-	spotr.energ.	25 000,-						
pokladnica	10 000,-	dodávateľa	25 000,-	Náklady	45 000,-	Výnosy	0,-				
bank.účet.	74 000,-	zamestnanci	14 000,-	Zisk	+ 15 000,-	Strata	+ 45 000,-				
		bank.úver	100 000,-								
Spolu A	294 000,-	Spolu P	294 000,-	Spolu	45 000,-	Spolu	45 000,-				
	=====		=====		=====		=====				

7. TYP hospodárskej operácie:

+ a + v

ÚJ faktúrovala svojmu odberateľovi za vykonané služby 60 000,-Sk.

Účtovné doklady: faktúra odberateľovi (FAO)

A		Súvaha po 7. HO		P		N		VZaS po 7. HO		V	
mat.na sklade	150 000,-	zákl.imanie	200 000,-	spotr.mat.	20 000,-	tržby	60 000,-				
odberatelia	120 000,-	HV (zisk)	+ 15 000,-	spotr.energ.	25 000,-						
(60 000+60 000)		dodávateľa	25 000,-	Náklady	45 000,-	Výnosy	60 000,-				
pokladnica	10 000,-	zamestnanci	14 000,-	Zisk	+ 15 000,-						
bank.účet.	74 000,-	bank.úver	100 000,-								
Spolu A	354 000,-	Spolu P	354 000,-	Spolu	60 000,-	Spolu	60 000,-				
	=====		=====		=====		=====				

8. TYP hospodárskej operácie:

+ v

- p

Zamestnanci uhradili formou zrážky zo mzdy nájomné za podnikovú ubytovňu 6 000,- Sk.

Účtovné doklady: výplatná a zúčtovacia listina miezd (VaZLM)

A		Súvaha po 8. HO		P		N		VZaS po 8. HO		V	
mat.na sklade	150 000,-	zákl.imanie	200 000,-			spotr.mat.	20 000,-	tržby	60 000,-		
odberatelia	120 000,-	HV (zisk)	+ 21 000,-			spotr.energ.	25 000,-	ost.výnosy	6 000,-		
pokladnica	10 000,-	dodávateľia	25 000,-								
bank.účet.	74 000,-	zamestnanci	8 000,-			Náklady	45 000,-	Výnosy	66 000,-		
		(14 000- 6 000)				Zisk	+ 21 000,-				
		bank.úver	100 000,-			Spolu	66 000,-	Spolu	66 000,-		
Spolu A	354 000,-	Spolu P	354 000,-								

Zhrnutie výsledkových hospodárskych operácií:

A	Súvaha k	P	N	VZaS od-do	V
5.	- a		+ n		
6.		+ p	+ n		
7.	+ a				+ v
8.		- p			+ v

Záver:

1. Pri výsledkových hospodárskych operáciách súvaha a výkaz ziskov a strát nie sú vybilancované $\Leftrightarrow$ rozdiel je **výsledok hospodárenia (VH)**